

Az elnökasszony így látja

Amikor az elmúlt év őszén a Borsod megyei Tanács a megyei népművelési munkájáról tárgyalt, felszólalt a tanácsülésen többek között Bódis Istvánné, az aggteleki községi tanács vb-elnöke, a megyei tanács tagja, és elmondta, hogy bizony sok még a megyében a fehér folt, ahol teljesen tájékozatlanul nőnek fel a falusi fiatalok. Azt is elmondta, hogy a községi tanácsok nem mindig álltak ki a népművelést végző tanítók mellett, és a községi tanácsok végrehajtó bizottságainak más szemmel kell nézniük a népművelési munkát. Szóba került ezen a tanácsülésen, és Bódis

Bódis Istvánné, az Aggteleki községi Tanács vb-elnöke.

Istvánné utalt rá, hogy a szépen elkészített tervek, amelyek a társadalmi szervek közös elképzeléséből születtek, csak akkor realizálhatók, ha a végrehajtásban is meglesz az összefogás, a közös lehetőségeket együtt használják ki, és a községi végrehajtó bizottságok segítenek.

E megnyilatkozással mindenképpen egyet kell érteni. A napokban Aggteleken jártunk és Bódis Istvánné felidéztek e megyei tanácsulást.

Szóval tetemrehívás — mondta —, de állunk elébe! Nem véletlenül mondtam azt, hogy sok még a fehér folt nálunk, és tájékozatlanul is nőnek fel falusi fiatalok. Bizony, amikor sorozásra mennek a fiatal férfiak, nem egyszer megessék, hogy egészen alapvető kérdésekben is tájékozatlanok. Nem tudnak válaszolni olyan egyszerű kérdésekre, amelyekre természetesen lenne a pontos válasz. Sok nehézséggel küzdött a községi népművelés tekintetében, de az elmúlt év augusztusától van már művelődési otthonunk is, és ez sokat segít munkánkban.

A község pedagógusai, a végrehajtó bizottság vezetői egyaránt azért fáradoznak, hogy a fiataloknál megszűnjék ez az elmaradás, mind kisebb legyen, majd eltűnjön a fehér folt. A művelődési otthonban elsősorban a fiatalokat kell megfognunk. Persze az nem megy egykönnyen. A színjátékos és a néptánc vonzza ugyan a fiatalokat, de viszonylag kevesen vannak a községben. Egy-egy alkalommal úgy harmincan jönnek el. Heti egy alkalommal klubestet rendezünk, ami részben ismeretterjesztésből, részben kötetlen foglalkozásból áll. Az ismeretterjesztés tematikája változatos. Nagy vonzerőt jelent a televízió. Később szeretnénk az ismeretterjesztést szakosítani, hogy ne mindig ugyanazok a személyek tartsák; ez nem megy könnyen.

Keves a községben az értelmiség. A végrehajtó bizottság

két vezetőjén kívül van összesen három pedagógus, meg egy református lelkész. Nincs a községben orvos, állatorvos, gyógyszerész. A körállatorvos és körorvos megígérte ugyan, hogy a későbbiekben egy-egy előadást tart Aggteleken. Sajnos, községünkben kevés a népművelés iránítására alkalmas ember. Valljuk be őszintén, nem kielégítő a felkészültség sem. A fiataloknál megnehezíti a munkánkat az is, hogy részben bányászok, segédmunkások távolabbi helyeken, meg egyénileg gazdálkodó parasztek fiai. Községünkben nincs termelőszövetkezet. A munkahely szétszórtsága miatt nagyon nehéz az időt egyeztet-

— Tudja, úgy is igyekszünk a fiatalokat megnyerni a művelődési otthonnak, hogy egy kis önkormányzatot adtunk nekik. A csütörtöki klubestekért például mindig három KISZ-fiatal felelős, erkölcsileg, anyagiilag egyaránt. Havonta váltjuk a felelősöket. Kell is a művelődési otthonra vigyázni, a kultúraltabb magatartásra nevelni, mert a művelődési otthon a megyei tanács szépen felszerelte, van benne sokféle felszerelés, amiket óvni kell. Van persze még hiány is. Játékok, függöny kell még, s ezeket KÖFA-alapból, meg a Bányász Szakszervezet segítségével szeretnénk elrendezni. Úgy érezzük, hogy a fiatalok tudatformálása a klubesteken valamilyen megoldást nyert. És öndicséret nélkül mondhatjuk, jól haladunk ebben. De az idősebbek megnyerése már nehezebb. Sajnos, ritka még az olyan megnyilatkozás, amelyet a minap hallottam községünk egyik idősebb lakójától, hogy „a művelődési otthon nemcsak a fiataloké, abban az öregeknek is helyet kell biztosítani”. A továbbtanulásról beszélgetünk a következőkben.

A felszabadulás előtt igen kevesen jártak középiskolába Aggtelekről. Mindössze ketten. Az elemi iskola elvégzése után alig tanulhattak valaki tovább. Most, az általános iskolát hatan végzik el ebben az évben, azok közül öt továbbtanul. Egy lány itthon marad a szüleinél. Az öt továbbtanulásra jelentkező közül három lány gimnáziumba jelentkezett Debrecenbe, Aszódra és Sárospatakra, a két fiú meg ipari szakmunkásképző intézetbe. Felöltöktetésben is viszonylag jól állunk. Negyvenöt éves korig az utóbbi három évben szinte mindenkét felöltött ez a tevékenység. Tavaly húszan fejezték be az általános iskolát, most heten végeznek. A nőket nehezebb ösztökélni a tanulásra. Középfokon öten tanulnak most a községben. Mezőgazdasági technikumban hárman, erdészeti technikumban egy, gimnáziumban egy.

A községben az idősebbek is érdeklődnek a művelődés iránt. A nőtanács színművét. Erdekessége lesz ennek az előadásnak, hogy ebben KISZ-korúak nem játszanak, csak házások. A művelődési ház segít természetesen a betanulásban; az igazgató felesége, aki szintén pedagógus, látja el a rendezői feladatokat.

Bódis Istvánné azt mondta a bevezetőben idézett megyei tanácsülésen, hogy a szép elképzelések valótársításában a végrehajtó bizottságoknak segíteni kell, és a községben minden lehetőséget közösen kell kihasználni. Az aggteleki művelődési élet bizonyítja, hogy Bódis Istvánné nemcsak beszélni tud a népművelés segítéséről.

Benedek Miklós

NIKLAJ ADÁM:

Naplójegyzet

Nézem az ablakon át, ahogyan kint két öregasszony lomha lapáttal nekiáll a keményreagyított hó eltakarításának az úton. E munka szokatlan nekik — látszik az —, óvatosan szabdalja a néhány ujnyira vastagodott, lemezest jeget egyikük — ebben semmi útem, mely az ilyen munkát könnyíti. A másik rossz — nagy — szögben tartja lapátját; persze, az ekképp szüntelenül megtörpan a hótapadékok előtt, így — látom — alig jut legtöbbször valamicske a széles, csorba lapátra, s a mozdulat ive, amellyel a terhet elveti, hasztalanul lendül ki a váll meg a csipő izmaiból — lassan fogy a jég, ám gyorsan a percek.

Nézem, nézem az ablakon át a két öregasszonyt, s furcsa harag — vagy szegény? — kel bennem: minék is tart vissza ez ostoba, gyáva szemérem: mért tapadok rá most a látvány elményére: miért hagyom őket küzdeni a konok jéggel, ahelyett, hogy azonnal és magam is megfogom azt a lapátnyelet, és ha nem végezhetem is munkájukat el, legalább pár célszerű munkafogással a dolguk előbbresegíteném. Lusta vagyok? Sose voltam! Tán közönyös? No, az aztán éppen nem. Csak — igen! — még mindig nincsen az egy emberhez testvérrel közelben a másik; olyan sok ósdi szokás köt még és életforma-különbség —

lám, míg itt medítálok, a két öregasszony a munkát félbeszakítja. A déli harangzó bronz-hava hull most — ballag a két megfáradt, hónuk alatt a lapáttal.

Látom-e őket még? S ez a vers mentségem-e nekem?

Az Edelényi Könyvbarát

AZ EDELENYI járási könyvtár a hozzá tartozó közlések könyvtárainak eszméletmentes irányításán kívül, igen jelentős feladatot lát el a járás-székhelyen mint közkönyvtár és mint az irodalmi rendezvények szervezője és otthona. Igen megnőtt a feladata, fellendült munkája, amióta Edelényben gimnázium működik. Tanárok és diákok egyaránt igénybe veszik a könyvtár szolgáltatásait, gyakran megfordulnak termeiben. Helyi kutatók alapján ismeretük például Edelény egyes részeinek, utcáinak történetét, az utcák névadóit, és e helyismereti előadásokhoz a gimnáziummal közösen szerzik be az illusztrációkat. Szükség van erre, hiszen a község lélekszáma erősen felduzzadt. Sok az új lakos, aki nem ismeri községét, így például azt sem, hogy az Edelényhez csatolt egyik település volt korábban az önálló Borsod község, a megye névadója, amelynek nemcsak közigazgatási funkciója tűnt el az összevonással, hanem sajnálatos módon a neve is.

A könyvtár sokirányú propaganda tevékenységet is kifejleszt, rendszeresen ad ki tájékoztatókat. Az elmúlt évben újabb kiadvánnyal lett gazdagabb nemcsak Edelény, hanem Borsod megye könyvtári élete. Egy évvel ezelőtt, 1965 februárjában jelent meg sokszorosított kiállításban az Edelényi Könyvbarát első száma.

ÖT SZÁM JELENT meg az elmúlt esztendőben, most van előkészületben az idei év első száma. Az első öt szám képe változatos. Erződik rajta az

érdeklődése minden évben nagy fesztiválok, ünnepi megemlékezések színhelye felé fordul. Salzburg szinte egygyé forrott Mozart nevével, Halle-t, mint a Händel fesztiválok színhelyét ismerjük, Moszkva Csajkovszkij emlékének hódol, a Prágai Tavaszon a fiatal művészek nemes vetélkedése folyik, s az utóbbi években — különösen a Liszt-Bartók zongoraversenyek megrendezésével — Budapest is felzárkózott a nagy tekintélynek örvendő zenei versenyek, jelentős fesztiválok rendezői sorába. Legközelebb ez év szeptemberében fogunk számot adni tehetségükről, legjobb tudásukról a világ minden tájáról érkező, 30 éven aluli ifjú zongoraművészek, miközben a két nagy halhatatlan magyar komponista és előadó zongoraművész: Liszt és Bartók rendkívüli technikái

felkészültségű és elmélyülő muzikalitást igénylő művei mellett, a zongorairodalom klasszikusai: Bach, Beethoven, Chopin alkotásait is — a minél gazdagabb előadóművészi portré feltárása érdekében, korunk egybehaltzó igénye szerint — szólaltatják meg. A résztvevők listáját nemcsak Európa, hanem a tengerentúli nevezettjei is gazdaggá teszik már. Teljes azonban csak akkor lehet ez a mezőny, ha a vendégjátékokat, bennünket, magyarokat is méltó szintnek képviselnek. A megfelelő színvonal biztosítása érdekében a részt venni szándékozó fiatal magyar pianistákat — akik között a Zeneművészeti Főiskola felsőéves hallgatói, zeneművészeti szakiskolai, sőt főiskolai tanárok is találhatók — szigorú zsűri hallgatja meg, és válogatja ki a szakmailag, művészileg legfelkészültebbeket a világversenyre. Így módon a versenyen való részvétel lehetősége önmagában vére is nemzetközi rangot, s elismerést jelent a hazánkat képviselőnek.

Mind ezek a hírek száraz tényeket jelentenek számunkra, ha nem fűződnének ehhez a versenyhez érzelmi szálak is részünkről, miskolciak, sőt — borsodiak részéről, hisz a reprezentatív nemzetközi zenei verseny legfiatalabb magyar résztvevője a 17 esztendősi Simon László, a miskolci Bartók Béla Zeneművészeti Szakiskola zongora tanszakának V. éves hallgatója. Büszkének lennénk bárkire, aki felnőtt zongoristáink közül akár csak a hazai válogatáson megállná a helyét. Büszkeségünk annál nagyobb, mert Simon Lászlóban nem pusztán az idei zongoraverseny résztvevőjét látjuk, hanem felnövekvő zongorista generációnk egyik legkiemelkedőbb reményességét. Nem túlzás-e vajon ezt állítani, s nem esünk-e vajon patrioták büszkeségünkkel az elfogultság hibájába? Úgy érzem, nem, mert eddigi zenei tanulmányai során elért eredményei méltán táplálhatják ezt az érzésünket. Maga az a tény, hogy mindössze 3 éve zongorázik, s átlagos tehetségű fiatalok ezzel a tanulmányi idővel I. szakiskolai végzettséggel szereznek bizonyítványt, ő most az utolsó szakiskolai évet, az ötödikét

igérkezik a község sporttörténetének feldolgozása, és annak folytatásos közlése, és bizonyára érdeklődéssel olvassák Edelényben a bányaművelés helyi történetének felvázolását. Szinte úttörő jellegű kezdeményezés, hogy a helyi rendőrkapitány is tájékoztatást nyújt a község közbiztonsági helyzetéről.

SLEZSAK IMRE, a könyvtár igazgatója szerkeszti e kiadványt és igen sok cikkét ő maga is írja. Természetesen, a könyvtári vonatkozású írásoknál közreműködnek a könyvtár más dolgozói, egyéb művelkedők pedig a terület legjobban ismerői irnak. A most megjelenő új számban a szokásos rovatokon kívül Bodgál Ferenc tollából az 1912-es edelényi, Regula Ede-féle gyilkosság néphistóriává válásáról olvashatunk, folytatódik a község sportéletének története, képes beszámoló láthatunk a könyvtár életéről, tanulmány olvashatunk az edelényi járás és a betyárvilág kapcsolatáról, és az éves program bemutatása kapcsán a múlt év értékelését is megtaláljuk a változatos tematikájú füzetben.

Az Edelényi Könyvbarát érdekes, hasznos kiadvány. Tartalmilag és célkitűzéseiben messze túllépi a könyvtári tájékoztatók feladatkörét, és rendszeresen kapcsolja egybe a könyvtári és helyismereti tájékoztatást, ismertetést. A szakcikkek, helytörténeti cikkek tartalma értékelést bizonyára elvégzik az erre hivatott szakmai szervek, de mint könyvtári kiadvány, figyelemreméltó.

(bm)

A Nemzetközi Liszt-Bartók zongoraverseny legfiatalabb magyar résztvevője

A zenei világ érdeklődése minden évben nagy fesztiválok, ünnepi megemlékezések színhelye felé fordul. Salzburg szinte egygyé forrott Mozart nevével, Halle-t, mint a Händel fesztiválok színhelyét ismerjük, Moszkva Csajkovszkij emlékének hódol, a Prágai Tavaszon a fiatal művészek nemes vetélkedése folyik, s az utóbbi években — különösen a Liszt-Bartók zongoraversenyek megrendezésével — Budapest is felzárkózott a nagy tekintélynek örvendő zenei versenyek, jelentős fesztiválok rendezői sorába. Legközelebb ez év szeptemberében fogunk számot adni tehetségükről, legjobb tudásukról a világ minden tájáról érkező, 30 éven aluli ifjú zongoraművészek, miközben a két nagy halhatatlan magyar komponista és előadó zongoraművész: Liszt és Bartók rendkívüli technikái

felkészültségű és elmélyülő muzikalitást igénylő művei mellett, a zongorairodalom klasszikusai: Bach, Beethoven, Chopin alkotásait is — a minél gazdagabb előadóművészi portré feltárása érdekében, korunk egybehaltzó igénye szerint — szólaltatják meg. A résztvevők listáját nemcsak Európa, hanem a tengerentúli nevezettjei is gazdaggá teszik már. Teljes azonban csak akkor lehet ez a mezőny, ha a vendégjátékokat, bennünket, magyarokat is méltó szintnek képviselnek. A megfelelő színvonal biztosítása érdekében a részt venni szándékozó fiatal magyar pianistákat — akik között a Zeneművészeti Főiskola felsőéves hallgatói, zeneművészeti szakiskolai, sőt főiskolai tanárok is találhatók — szigorú zsűri hallgatja meg, és válogatja ki a szakmailag, művészileg legfelkészültebbeket a világversenyre. Így módon a versenyen való részvétel lehetősége önmagában vére is nemzetközi rangot, s elismerést jelent a hazánkat képviselőnek.

fogja befejezni júniusban — eddig is felhívta rá figyelmünket. Azonban az, hogy jelenlegi zongorázása nemzetközi igényeké is kielégítő, jó lelkiismerettel indíthat arra, hogy tehetségét nemcsak átlagon felülnek, de rendkívülinek tartjuk. Pusztán tehetsége nem volna elegendő ahhoz, hogy ilyen eredményeket tudjon felmutatni, hiszen még ifjú, s iránításra van szüksége. Művészi fejlődésében nagy szerepe van tanárának: Benkő Zoltán-nak, aki magasrendű tudását, zeneiségét, aktív hangversenyvezető tevékenységének legfrissebb tapasztalatait (Benkő Zoltán a másfél évvel ezelőtt megrendezett Müncheni Nemzetközi Képzőiskola Zenei Versenyen tűnt fel, nemzetközi viszonylatban is!) igyekszik tántványának továbbadni, s szeretettel és teljes művészi és pedagógiai felelősséggel, hogy nemcsak Simon László zongorázását, hanem emberiség magatartását is rendkívül kedvezően befolyásolja.

Simon Lászlóval eddig csak mint növendékhangversenyek résztvevőjével találkoztunk pódiumon. A közeljövőben most már mint a nemzetközi verseny résztvevője mutatkozik be a miskolci közönségnek két alkalommal is versenyműsorával. Első ízben a hónap 25-én a Bartók Béla Művelődési Házban, az Országos Filharmónia rendezésében a Miskolci Szimfonikus Zenekar közreműködésével, Liszt Haláltánc című versenyművét játssza. A koncertet Művelődési Pétér karnagy vezényli.

Március 23-án kerül sor álló zongora szólistájára a Zeneművészeti Szakiskola Bartók termeiben. A koncerten Bach, Beethoven, Bartók művei mellett, Liszt legnagyobb zongorai művét, egyben a zongorairodalom legkiemelkedőbb, legigényesebb alkotását, a h-moll szonátát is megszólaltatja.

Bizalommal tekintünk Simon László szereplésére. Meggyőződésünk, hogy a továbbiakban is méltó módon fog helytállni az egyre jelentősebb események próbákon. Korán induló zongoraművészi pályafutásának nagyon sok sikert kívánunk! Laczó Zoltán